

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIO

Gerona	1	pesseta	trimestre
Fora	125	id.	id.
Extranger	150	id.	id.
Un número, 10 céntims			

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s'emetin a la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte 14 de Juliol de 1894.

Núm. 15.

Advertencia

Los nostres abonats que surtin de Gerona durant l'estiu y que desitjin rebre **Lo Geronés**, servixinse dexar avis en l'Administració.

SECCIÓ GENERAL

AUTONOMIA REGIONAL

Sentat que ls regionalistes volém l'organització d'Espanya en Estat compost, essent sos components les diferents entitats naturals, ab lesomía y vida propia, formades per la successió dels segles, o sia, les diferents nacionalitats perfectament caracterisades que en la península existexen, es lógich y consegüent que la missió de l'Estat no podrà ésser may altre que representar los interessos comuns d'aquestes regions y donar estabilitat a sa vida de relació.

Pera que l'Estat compost pugui existir, es indispensable la existencia de diverses nacionalitats lliures y soberanes que l'formin es un producte de l'unió més o menys espontánea, més o menys deguda als temps y a les circumstancies, de diverses nacionalitats. Son fi, sa rahó d'ésser es la conveniencia, l'utilitat de aquexes nacionalitats, que s'adaprenen en benefici propi y comú de certa part de sos drets, de ses atribucions.

L'Estat, donchs, no es una entitat independent de les regions, ni aquestes li estan sotmeses en res de lo que no sia la missió que li hagen encomanat.

Les regions existexen naturalment y possehexen la plenitud de sos drets. Tenen la facultat d'organitzar-se y regir-se com més convinga a son caracter y a sos interessos, sense que l'Estat tinga atribució de cap mena pera inmiscuirsi. En altres termes, les regions no son divisions polítiques, ni administratives, formades o respectades per l'Estat; sino nacionalitats perfectes, ab vida propia independent de l'Estat, y ab dret de governar-se a si matexes. No es l'Estat qui té la facultat de fixarhi sos drets, ses atribucions; al contrari, son les regions les que senyalan los drets, les atribucions de l'Estat.

D'axó s'adapren que el regionalisme es essencialment distint de la descentralisació, per ampla y completat qu'aquesta sia. La descentralisació suposa l'existencia d'un Estat simple, format d'una sola nacionalitat o de diferents nacionalitats subjectes totes a un poder central, ab facultat d'intervenir més o menys en la vida propia y exclusiva de cada una de les entitats polítiques, econòmiques y administratives en que estiga dividit. Lo poder central te vida, per si mateix, independent de les entitats inferiors, que li son subalternes. L'Estat representa directament la nació, y no les diferents nacionalitats que l'constitueixen.

Desde l'moment que s'concedeix a l'Estat la facultat d'intervenir en l'organització y règimen de les regions, lo regionalisme, l'Estat compost propiament dit, desapareix, pera donar naxença a l'Estat simple, més o menys descentralisat, se crea un poder independent de les regions que s'mou y obra per dret propi.

De lo dit resulta que el regionalisme vol l'Estat constituhit y organitzat per les regions, y no les regions constituhides y organitzades per l'Estat. Veus aquí ja lo criteri que separa ratícalment los regionalistes dels que s'anomenan federales orgánichs. Aquestos, en lo fons, volen organitzar les regions o provincies o estats (aquí lo nom no fa la cosa) desde el centre, regonexen una entitat independent y superior a les regions, ab facultats sobre aquestes. Podrán, si s'vol, representar lo *máximum* de la descentralisació, pero més que federales son unitaris. Unitaris son també los fueristas, entes a aquesta paraula en son sentit recte de dret especial, excepcional,

privilegiat, y ho son tant més si per fueró s'entén no dret propi, sino concessió, autorisació, regonexement per part d'un poder independent, superior a les regions; lo fuerisme, axí entés, no es altre cosa qu'una forma de la descentralisació; la descentralisació de moltes monarquies de l'Estat mitjana.

Tant ab lo federalisme orgánich, com ab lo fuerisme, los drets y la vida de les regions están subordinats a una entitat superior, tenen una existencia precaria y s'troban constantment exposats a ésser víctimes dels abusos y de l'esperit d'absorció inherent a tot poder y tant més intens com més fort aquest poder sia. Aquest es lo procés qu'han seguit totes les libertats y los drets regionals y locals en tots los pobles: s'han anat falsejant poch a poch y sobre ses ruines s'ha axecat vigorós y potent l'Estat modern, centralisador per excellencia.

Pera garantir los drets y la vida de les regions naturals o nacionalitats que forman l'Estat compost, s'han de senyalar a n'aquest y marcarli bé les fites de ses atribucions, reservantse les regions l'integritat de sa soberania pera tot lo que ls es esclussiu y propi; en una paraula, les regions han d'ésser *autónomas*.

Cada nacionalitat de les que existexen a Espanya, te de tenir lo dret d'organitzar-se com ho crega més adequat a ses necessitats y a sos interessos. Té de tenir son poder regional, ab funcions llegendatives, executives y judiciales; té de tenir les representacions d'aquest poder de la manera més conforme ab sa historia y ab l'esperit de la terra, exercit exclusivament per naturals de la mateixa, que parlin, pensin y sentin com sos conciutadans: y te de tenir, per fi, forsa suficient pera ferse respectar, tant a l'interior com per l'Estat central.

Los detalls d'aquesta organització regional no caben en l'espai d'un article. Lo *Catalanisme* militant ha procurat y procura, en mira del pervindre, anarlos desenrotllant en les Assamblees anyals que celebra. A Manresa se determinaren les Bases generals, indicantse quines son les atribucions o facultats que podrien concedirse al poder o Estat central, tenint present la manera com s'ha anat formant l'Estat espanyol y les ensenyances de l'història; pero aquest es un punt que no s'pot concretar gayre ja qu'exigeix l'acort y la intervenció de les altres nacionalitats espanyoles. També se senyalá quines deurién ésser les atribucions y facultats del poder regional y quina sa organització, essent aquest punt més fàcil d'establir, primer, per no dependir de ningú més que dels catalans mateixos y, segon, per tenir lo patró de nostres antigues lleys polítiques, administratives y judiciales, lleys qu'han d'ésser la pedra fonamental de nostre dret públich interior, lleys que no s'ha de fer més que corregir y ampliar pera acomodarles a les necessitats y a les exigencies dels temps presents.

En altres articles nos ocuparem de les Bases acordades a Manresa. Avuy nostre objecte se limita a dexar justificat que el regionalisme, té com a fonament de la seva organització política l'*Autonomia de les regions*, entenent per tals les diferents nacionalitats ab historia y vida propia que existexen a Espanya, y considera l'Estat central com un producte de l'unió de les regions, dependent y representant de les mateixes y no com un poder independent y superior a elles, representant del conjunt d'individuos que viuen a la península espanyola.

J. B. y S.

Soldats del nostre sou

Aixó diguerem al comensarse a publicar *La Veu del Montserrat* y aquest es lo camí qu'hem procurat anar seguint desde aquells dies: Soldats del nostre sou y defensors sens mena de preocupació del nostre pensament y del nostre lema, *pro aris et facis*, parlant en totes les qüestions clar y català, com cal y com nos proposàrem.

Nos fa recordar axó una petita gresca anticatalanista que sembla ha mogut un periódich de la part de Gerona prenent peu de les últimes manifestacions del nostre crite-

ri sobre les assamblees en general y la de Balaguer en particular. Sembla—nosaltres no ho hem vist—que el tal periódich ha volgut trobar en nosaltres un dissident, com si s'tractés de un partit polítich, y ha obligat a nostres col·legues *LO GERONÉS* y *L'Olot* a que li tornessin la pilota demostrant ab textos mateixos de *La Veu* que no hi ha tal dissidència ni intenció de promoure-la.

Creyém desde l'moment que ls nostres dos companys han donat excessiva importancia a les exclamacions de tal periódich. Tot axó son coses menudes que no pesen, quan se defensa una gran causa y s'persegueix un gran ideal. No han anat mal encaminats en servir-se de textos nostres per fer veure lo contrari de lo que el tal periódich havia dit, pero ns hauiat agradat més que li haguessin contestat que ls defensors dels drets y de l'autonomia de Catalunya, los que prediquem y lluytem per la reivindicació de totes les coses bones que ns ha arrebatat l'uniformisme polítich, no som miserables components d'un partit que s'separan y s'mosségan per senzilles diferencies de procediment y encara més per odioses qüestions personals. Sens que creguessim dissentir del criteri general antiuniformista, no una, sino dues y tres vegades hem posat en tela de judici la conveniencia de les assamblees catalanistes, lo qual no ns ha privat d'assistir a totes, ni ns ha privat de que, reconexent que la de Balaguer, aventatjant a les dues anteriors, ha sigut ademés un acte popular de veritable transcendencia, ho haguem fet notar, clar y català, com solém dir totes les coses.

Perxó mateix, perque som catalans y perque sobre totes les maneres de veure y sobre totes les escoles y sobre tots procediments perseguim lo triomf del pensament català pur, creyém que ningú s'ha de enfadar, y menos los nostres amichs, los que parlan com nosaltres, si algun dia fem constar ab la nostra característica franquesa que tal ó qual acte no ns agrada ó que no estém conformes ab manifestacions que dintre del nostre criteri considerem poch oportunes ó incumplertes. Perque som catalans som *soldats del nostre sou*, atents únicament als veritables interessos de la patria y esclaus dels nostres propòsits.

Peró d'axó res n'han de fer los nostres eterns enemics, als que defensan en castellà les doctrines polítiques que ns ho han enmetzinat tot, fins lo caràcter. Aquexa gent es realment l'enemich comú, quan per ells s'alsa l'oure, ja saben tots los nostres amichs, tots los que parlan en català, que ns solém posar en les avansades. Vensut aquex enemich, ja veurán que poch costará d'entendrens en lo nostre. En l'escon de la llar hi ha també sempre diversitat de criteris, pero al calor d'aquella sola flama que ls escalfa a tots, les coses s'escalfen y s'resolen ab molta pau y tothom s'alsa amich cantant les mateixes cançons.

No fassin, donchs, interessant nostres col·legues lo que no ho es germ, y tingán serenitat y grandesa d'esperit davant d'aquexes manipulacions mesquines, filles d'un criteri rebordit y saboga que, tradant desesperat en l'ayga langosa de les passions polítiques, ni esma té per buscar lo far de salvació que nosaltres, gracies a Deu, hem ovirat, acostantnoshi ab totes nostres forces, ab tota la fe y ab tot l'entusiasme.

(De *La Veu del Montserrat*.)

L'ANADA A ROMANYÀ

Lo diumenge pròxim passat, varis socis del Centre Catalanista realisarem l'escurrió projectada pera visitar y estudiar lo monument megalítich, descobert, fa poch temps, en lo terme del poble de Romanyà de la Selva. A dos quarts de sis del matí, se trobaren reunits en la estació del Ferro-carril de Sant de Feliu de Guixols, los excursionistes Franquesa, Botet, Palol, Roca, Vinyas, Alsins, Gircós, Teixidor, Aliu y Durán, provehuts de tots los aparatos que s'eregueren necessaris pera portarla a felis terme la escurrió.

Lo tren, estava a punt de sortir, pujarem, y aixís que ns varem acomodar al vagó, empengué sa verteginosa marxa, introduintnos per la Selva, mostrantnos lo panorama més pintoresch que puega imaginar la fantasia del artista, fins que artibá a l'estació de Bell-lloch, hont tin-